

Ima nekih publicista koji pravdaju birokratski sistem vlade kao da je on nuždan zbog političnog položaja Srbije: „Jaka vlada, vele oni, nužna je da bi snaga srpskog naroda bila svagda usredsređena da bi se mogla svakog trenutka upotrebiti kad dođe ‚zgodan trenutak!‘“ i kao posledicu jake vlade oni navode to što je Srbija za poslednjih 10 godina jako skočila u svojoj političnoj važnosti i što je dobila gradove. Pre svega, ja sam kazao da „jaka vlada“ i „utvrđena dinastija“ nije jedno isto. Srbija je imala ovo poslednje, a ne ono prvo. To, naposljetku, dokazuje i topčiderska katastrofa.[1] „Jaka vlada“, kao što je razumeju iste publiciste, tj. vlada koja u svakom trenutku može raspolagati narodnom krvlju i narodnim novcem na narodnu korist, ne samo da ne mora biti utvrđena na birokratskoj sistemi, već može postojati pri svakoj formi državnoj. Nijedna vlada u Evropi nije nikad pokazala onakvu snagu niti će je ikada pokazati kao što je vlada Sev. Amerikanskog Saveza u borbi za slobodu crnaca, jer je tu vladu sastavljao ceo slobodni narod. Što se tiče političnog položaja, on nije nikakvo merilo za unutarne blagostanje naroda. Francuska valjada nije nikad igrala takvu sjajnu političnu ulogu kao što je za poslednjih 20 godina, a, međutim, stanje francuskog naroda valjada nikada nije bilo gore. Naposljetku, ima li veće besmislice no govoriti da bi srpski narod izgubio od svoje politične važnosti kad bi on, na priliku, bio 100 puta slobodniji, 100 puta razvijeniji, 100 puta bogatiji ili, jednom reci, 100 puta snažniji? Svaki koji nije lud uvideće da on ne samo ne bi ništa izgubio od svoje politične važnosti, već naprotiv, po prostoj matematičnoj srazmerici, on bi je imao 100 puta više. Tada bi, dabogme, bilo 100 puta lakše da dobije gradove „bez boja“ i da se sasvim oslobodi.

Zastava: Obrenovići i sloboda podera se na dvoje. Obrenovići se utvrdiše na prestolu utvrdivši birokratsku sistemu vlade, a sloboda se srpskog naroda sahrani još dublje no što je bila pređe. Kako je narod mrzeo na tu sistemu videlo se svakom prilikom, a naročito na „Velikoj topčiderskoj skupštini“ posle katastrofe od 29. maja, u onoj ljutoj mržnji koju narod iskaza na N. Hristića (ministra unutrašnjih dela za svo vreme vlade kneza Mihaila). Obično se smatra da je to lična mržnja na pomenutog gospodina. Ali takvo shvatanje pokazuje krajnju kratkovidost. G. Hristić nije ništa učinio lično srpskom narodu. Sve što je radio, radio je kao ministar unutrašnjih dela po zakonima zemaljskim i preko svojih zvaničnih organa. Ako je g. Hristić učinio kakvo nasilje preko zakona, još nije dockan: on se može tužiti redovnom sudu, i on će biti zacemento osuđen. Zašto to